

2 BÖNDAGEN 1853 [början förkommit]

<sida1>

[- - -] inbillning, utan han hade erfarit kraften deraf i sitt hjerta. David hade nemligen haft en djup synda[-]ånger, En ånger som icke var skrymtaktig eller tillgjord, ty han klagar sjelf i sina bot[p]salmer, att han fuktade sitt nattläger med tårar; att han var trött af sukande, att hans ansigte hade åldrats, han såg således affallen ut, af den syndasorg, som tärde honom invärtes; och man kan således taga för afgjort, att Davids ånger och syndasorg var alfvarlig och up[p]riktig. <sida2> Men[,] säga nu denna tidens skrymtare och Fariseer, som grunda sitt hopp på ovissa[?] rikedomar: Vi Tro vis[s]t att David har haft en alfvarlig och up[p]rik[-]tig ånger öfver sina begångna synder, men de som nu säga sif hafva en alfvarlig syndaånger, se ut som skrymtare och galningar; de tjuta som hungriga vargungar och jämra sig som utbölingar <sida3> och dessemellan sukka de som kreatur. Icke måtte väl konung David hafva [ett överstrykt ord] burit sig åt som dessa galningar. Ja väl. David bar sig åt som en galning, när han hoppade och dansade framför arken; Hans förnäma Gemål, som var fostrad i konungaborgen, tyckte, att ett sådant hoppande och dansande icke kunde anstå en konung; och mest blef Davids drottning <sida4> förargad deröfver, att David gaf sig in ibland den gemena hopen, att han icke tog sin konungsliga värdighet bättre i akt. men David hade då en andelig glädje, och derföre kände han icke till verldshedern, som annars plägar anfakta bättre folk, och i synnerhet dem, som äro högt up[p]satta i verlden. Sådana höga Herrar kunna icke få någon andelig glädje, emedan de förakta Davids syndasorg, och sätta sig öfver Davids jämmer, så snart den uppenbarar sig hos någon botfärdig <sida5> syndare som ligger och jämrar sig i Samvets qual. Hvarifrån hade nu konung David fått den öfvertygelsen, att den man är salig, som gud ingen synd tillräknar? Hade David icke varit i syndaångern, skulle han alldrig hafva erfarit en sådan salighet, som gud skänker de troende. Ty icke var David någon <sida6> skrymtare, när han låg och jämrade sig i samvets qual, men snarare kan den vara en skrymtare, som super, horar[,] svär och slåss, och ändå går till Nattvarden: ehuru väl mången nu för tiden alldeles icke går till Herrans bord, emedan han fruktar, att han måste der förnya sitt döpelse förbund och lofva bättring; mången lefver nu, som en Turk och hedning, ehuru han <sida7> bär det christna namnet, ända ifrån Dopet. Hvad skulle Dopet tjena till, om icke någon bättring följde derpå. Likasom en del fara hufvud[-]stupa till Helvetet, som icke bry sig om det ringaste af christendomens fordringar, utan lefva värre än Turkar och Hedningar, så fara äfven flera baklänges till Helvetet, som endast göra den utvärtes bättringen utan sann ånger och syndasorg; Lika som ock mången bot[-]färdig syndare, måste småningen [småningom?] sjunka ner i afgrunden <sida8> om han icke ropar som David ifrån djupet till höjden; Ty endast då kan han säga som David i dagens Text: salig är den man, som Gud icke tillräknar någon synd, när han sukkar och längtar och ropar och beder så länge att han kän[n]barligen får nåd och synda[-]förlåtelse; Men ty[-]värr, måste den ångerfulla och botfärdige själen ofta arbeta med förtviflan, när Djefvulens anfäkt<sida9>ningar och allehanda förskräckliga frestelser påkomma, men detta är just rätta kännemärket på en rätt christen, att han måste uthärda dessa förskräckliga anfall af själa[-]fienden, som vill alldeles förgöra honom, och sänka honom ner i förtviflans

2 BÖNDAGEN 1853 [början förkommit]

djup. Den som har en död Tro i peruken, känner alldrig till dessa Djefvulens anfäktningar, hvaröfver Luther klagar. Ty Djefvulen kan icke anfäktas <sida10> sina trogna tjenare, som tjena honom troget med tankar ord och gerningar. Huru kan Djefvulen anfäktas krögaren, som församlar så många fyllhundar till mörksens rike. Huru kan djefvulen anfäktas drinkaren som lefver i sus och dus, ända till sista stunden? Drinkaren är djefvulens trognaste tjenare, emedan drinkaren kan svärja, han kan slåss, han kan sjunga horvisor och supvisor, <sida11> han kan lefva i oenighet med sin maka, han kan hora, han kan göra allt hvad Djefvulen vill i fyllan. Han kan till och med gråta och vara gudfruktig i fyllan. han kan stundom gå till Nattvarden i fyllan, och då kan djefvulen allra bäst försäk[-]ra honom om Guds nåd och syndernas förlåtelse. men äfven horan och horbocken kan vara fri från Djefvulens anfäktningar <sida12> så vida hordoms[-]lustan kan tillfrids[-]ställas: Och ver[|]ds[-]trälen, Gerigbuken som arbetar natt och dag, på jordisk vinning, om han sällan tänker på sin själs salighet, så är han också befriad från alla djefvulens anfäktningar. Alldrig skulle man höra den ogudaktiga hopen klaga öfver Djefvulens anfäktningar, nej, alldrig, ty de lefva i frid med Djefvulen <sida13> och om någon frågar en sorglös människa: har du någonsin blifvit frestad och anfäktad af Djefvulen, sv[arar] <sida14> han vanligen: Jag har ingenting att beställa med Djefvulen. Men Frälsaren hade mycket att beställa med djefvulen; alla gamla Testamentets Heliga klaga öfver Djefvulens anfäktningar, och i N[ya] Testamentet allrämest; Ty alla Turkar och hedningar hafva påstått, att de christna <sida15> voro besatte af onda andar, emedan de klagade öfver djefvulens frestelser. Och det är också en oemotsagelig sanning, att alla Turkar och hedningar, alla krögare och fyllhundar, alla tjuftar och horor, alla svärjare och slagskäm<sida16>par, alla gerige och verldstrålar, alla som lefva i säkerhet, anfäktas icke af Djefvulen, emedan de äro Djefvulens bästa vänner; Men de christna måste anfäktas af Djefvulen, Jesu egna Lärjungar, äro utsatta för Djefvulens frestelser; derföre sade Frälsaren till Petrus: Simon[,] Simon: si Satan hafver begärat, att han skall sålla Eder som <sida17> såsom hvete; men Petrus kände icke ännu huru stark själafienden var, han kände icke till några Satans anfäktningar, och derföre föll han i frestelsens stund; Ännu minder kände Judas att [<han> överstrykt ord] Satanas hade gått in i honom. Men Petrus kände då bättre Djefvulens anfäktningar när han skref till de christna, att Djefvulen går om[-]kring som ett rytande Lejon sökande hvem han up[p]sluka <sida18> må: Just detta Djefvulens omkring gående som ett rytande Lejon, och sökande efter rof, det betyder, att han är hungrig, han törstar efter de christnas blod: När han icke kan sålla de christnas själar som hvete, så vill han åtminstone äta opp deras kroppar, och derföre måste en christen lida smälek och förföljelse i verlden, emedan han icke är af denna verlden. Och emedan själafienden sålunda anfäktar hvarje <sida19> christen, så väl invärtes som utvärtes, så vill en christen ofta falla i förtviflan I synnerhet då Egenrättfärdig[-]heten öfverfaller honom. han kan icke tro, att Gud är honom nådig, emedan Egenrättfärdig[-]heten plågar honom och vill sänka honom i förtviflan. Dock måste han ropa och bedja uti sin andeliga nöd, ända till dess hjälpen <sida20> kommer ofvan efter. David hade fått erfara under sin ånger och syndasorg, att synden och djefvulen ville trycka honom ner i afgrun[-

2 BÖNDAGEN 1853 [början förkommit]

]den, och derföre måste han ropa till Herran uti sin andeliga nöd: Herre straffa mig icke i din vrede, och näps mig icke i Din Grymhet; Och då han fick erfara nåden och <sida21> [<då han fick erfara nåden och> [upprepning](#)] synda[-]förlåtelsen i sitt hjerta, då utbrast han i dagens Text: Salig är den, man som Gud ingen synd tillräknar. Sådana ögonblick, då en christen får smaka nådens sötma, känner han sig salig och emedan Gud fordrar en lefvande Tro af de christna, så har också Apostelen Paulus laggt <sida22> Tron till salighets grund, för alla som vilja salige varda; Men en christens Tro är ofta svag: den är som en gnista, och liknas vid en rykande veke, som Herren icke vill utsläcka. En christens Tro liknas också vid En lampa, som slocknar, om der icke finnes olja som underhåller Elden. De tio Jungfrurna, som skulle vaka, blefvo alle[-]sammans sömni[-]ga när Brudgummen töfvade <sida23> och under denna sömn hade lamporna slocknat. Likväl fanns ännu olja i de visa Jungfrurnas Lampor. Men i de fåvitska Jungfrurnas Lampor fanns ingen olja. Men Lampor hade de. Här afmålas nu den Döda Tron som med ett sofvande Samvete förlitar sig på Guds nåd, och syndernas förlåtelse. <sida24> Vi kunna icke föreställa oss, att den människ[a] som alldrig blifvit väckt ur syndasöm[-]nen, företager sig, att vänta på Brudgumens ankomst, Emedan en sådan människa är alldeles likgiltig, och har icke någon omsorg om sin själs salig[-]het. De fåvitska Jungfrurna hade troligen haft olja i Lampan; de hade haft en lefvande Tro, men under synda[-]sömnen hade all olja brunnit opp, eller runnit bort, och när de ånyo väcktes opp <sida25> [a]f ropet: nu kommer brudgummen: så kunde de icke Tro, utan föllo i förtviflan. Och de fem visa som ännu hade olja i Lampan kunde icke gifva dem någon tröst. Ty ofta nog har en christen inge[n] tröst att gifva den tviflande, Emedan han sjelf är tviflande, ja ofta tviflande så att han måste klaga som David[:] Min Gud. Min <sida26> Gud hvi hafver Du öfvergifvit mig? dock likväl slocknar icke lampan, medan han vakar, ehuru mörksens andar ofta blåsa ut <sida27> ljuset för honom så att endast den rykande vecken, eller det svaga hoppet återstår. Dock kan denna veke åter up[p]tändas genom Guds nåd, och en brinnande bön, som up[p]stiger från djupet. Detta må nu vara till varning för dem, som slumra på nåden. När synda[-]sömnen öfverfaller dem, då slocknar lampan. <sida28> och oljan rinner ut. När ropet skallar, nu kommer Brudgummen, måste alla som slumrat på nåden vakna ånyo: men då intages somliga af förtviflan och kunna ty[-]värr icke få den lefvande Tron igen, emedan de förspi[l]t den dyrbara nådatiden med ett sofvande samvete; de hafva icke vakat öfver sitt Eget hjerta, och dess onda böjelser. Och den, som ännu har olja i Lampan <sida29> kan icke meddela sin olja, kan icke ingjuta den lefvande Tron i den tviflandes hjerta, utan endast up[p]muntra eller råda honom, att gå till dem, som sälja, det vill säga till Frälsaren; Men när Samvetet vaknar för sent, kanske på döds[-]bädden, så kan icke en sådan i en hast förskaffa sig Trones olja, och derföre kommer han för <sida30> sent till Bröllops[-]huset. besinnen nu denna farliga omständighet, I, som förut haft någon känning af den förekommande nåden, Om I någon gång kunnat säga med David: salig är den man, som Herren ingen synd tillräknar, om I sedan laggt Er att sofva på nåden, om I med sofvande samvete fortfaren att lita på den salighet, som I då erfarit, Om verlds kärleken fått taga <sida31> öfverhand I Edert hjerta, huru lätt kan

2 BÖNDAGEN 1853 [början förkommit]

icke oljan under syndaslummern rinna bort, huru lätt kan icke lampan slockna, och när ropet skallar: se brud[-]gummen kommer börjen I för sent att famla efter den lefvande Tron, som genom ovaksamheten <sida32> kan gå förlorad. Fastän Herren har sagt: om den svaga Tron, En rykande veke skall jag icke utsläcka, och en förkrossad rö skall jag icke sönderbryta, så är detta icke sagt om sådana, som slumra på nåden, utan det är [sagt] om sådana, som hafva ett svagt hopp men ingen förtröstan, det är sagt om sådana, som hålla på att falla i förtviflan <sida33> men det är icke sagt om sådana, som antingen redan haft en lefvande Tro, och genom ovaksamhet åter fallit i en död Tro; ännu mindre om sådane, nådatjufvar, som aldrig haft någon lefvande Tro, som antingen aldrig haft någon synda sorg, men tro ändå utan ånger utan bättring, eller också om de varit någon tid i väckel <sida34>sen och synda sorgen, likväl aldrig kommit in i nådaståndet, utan fallit tillbaks i samma säkerhet igen: sådana kunna icke alls hafva en svag Tro emedan deras Tro är fast som berg, medan ingen fara är å färde: men den som har en svag tro, han kan icke göra sig sjelf någon Tro, lika som den rykande veken icke kan up[p]tända sig sjelf[,] så kan icke heller den tviflande själen göra sig sjelf <sida35> någon Tro, eller up[p]väcka en lefvande Tro i sig sjelf, utan Herren, som säger: En rykande veke skall jag icke utsläcka, och en [sönder överstrykt ord] förkrossad rö skall Jag icke sönder[-]bråka, han allena, kan blåsa opp ljuset, och gjuta mera olja i den sloc[-]knande lampan, <sida36> Nu till den rykande veken, som Herren icke skall utsläcka. Och till den sönder[-]krossade rön, som Herren icke vill sönderbråka. Det är godt för dig Du rykande veke, att Du ännu är rykande; att den lilla Eld, som ännu är uti Dig, ännu icke har alldeles slocknat: Men huru länge menar Du vara rykande, huru länge tror Du rykande veke, att din lilla Eld skall synas i rummet, innan <sida37> den slocknar alldeles; den rykande veken slocknar snart, om den icke genast blåses opp till ljus låga igen. Om den rykande veken ryker länge i ett rum, så börjar den osa, och måste helt och hållet släckas ut, eller också blåsas opp till låga igen; kom ihåg rykande <sida38> veke, att Du måste blåsas opp igen till ljusan låga, annars slocknar du: kom ihåg Du rykande veke, att Du förorsakar bara os i rummet, om Du rykar för länge, och icke slocknar eller börjar brinna igen. Och Du förkrossade rö: det är godt för dig att veta, att Herren icke skall sönderbråka dig. Men om Du drifts hit och dit af verldsvinden så är Du icke värd ditt namn. Och kom ihåg Du förkrossade rö, att Du var engång i den store <sida39> korsdragarens hand; med dig slog man Frälsaren både blodig och blå; för din skull måste Skaparen blöda: ack förkrossade rö! kanske blef Du då förkrossad, när Satans hop nyttjade dig till verktyg, att dermed slå den Törnekrönte konungens hufvud. Kom ihåg förkrossade rö, att du är bestänkt med blod, men också är Du spiran i konungens hand. Du är spiran, hvarmed Han skall regera Hedningarne: Och komen [kom] ihåg du förkrossade rö: att Herren icke skall sönderbråka Dig. Det är mången förkrossad rö, som Satans hop har brukat till verktyg, att dermed slå den blodige och <sida40> Törnekrönte konungens hufvud; med förbundna ögon måste Frälsaren emottaga slagen af dig du förkrossade rö; Men då var du ännu icke förkrossad, när Satans hop nyttjade Dig till verktyg, att dermed slå den blodige konungen, kanske blef du just der förkrossad, af de hårda slagen; der

2 BÖNDAGEN 1853 [början förkommit]

blef du åtminstone bestänkt med Frälsarens blod Du förkrossade Rö. Men kom nu ihåg, Du <side41> Förkrossade Rö, att Herren icke skall sönderbråka Dig. Det är ett innerligen sött nådelöfte för Dig du förkrossade Rö, att Herren icke skall sönderbråka det. Ett sådant Nådelöfte har Herren icke gifvit någon Rö, som drifves hit och dit af vinden; icke heller har Herren gifvit ett sådant löfte åt en rö, som icke är förkrossad: Det är endast en förkrossad Rö, som har fått ett sådant [I]löfte[. Amen]

—
Original / Merikallios samling / Uleåborgs landsarkiv